LHT
Posti Oy

Posti Green

Tue Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa

Voit tukea toimintaamme itsellesi sopivalla tavalla:

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH
Rahankeräyslupa: RA/2018/719, lupa on voimassa 01.01.2019-31.12.2021 koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040-6512511

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti
3/2020

Ensiaskeleet suomalaiseen työelämään

Robotit mullistavat arkea

Sisältö

Pääkirjoitus 3
Suomen Kuurosokeat ry varautuu koronavirusepidemiaan 4
Kysely: taksien saatavuus heikentynyt kuljetuspalveluissa 4
Keinoälyn monet kasvot 6
Sairaalakansion avulla kohtaamisesta sujuvampaa 8
Koskettelukirjoista tukea tiedonsaantiin 11
Osallistu juhlavuoden kilpailuun 13
Suomalaiseen työelämään tutustumassa 14
Museoelämyksiä aistivammaisille 16
Kirja sankarivainajien muistamisesta kansallisarkistoon 18
Ilmoitukset 19

Etukansi: Ahmad Helli opiskelee suomalaista viittomakieltä ja suomen kieltä. Hän kertoo kokemuksiaan työelämästä sivulla 14. Kuva: Sanna Nuutinen.

Takakansi: Kansainvälistä kuurosokeuspäivää vietetään kesäkuussa lauantaina 27.6. Valmistelut ovat käynnissä. Kuva: Jaakko Evonen.

Tuntosarvi
46. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry

Taitto
Heidi Häyrynen

Päätoimittaja
Heidi Häyrynen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 9 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Luetus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika
ma–pe klo 9.00–15.00

Painopaikka
Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Hoitajamitoitus, millä sitä mitataan?

Hallitus valmistelee hoitajamitoituksen kirjaamista lakiin. Lakivalmistelussa puhutaan ympärivuorokautisesta tehostetusta hoivasta. Päättäjillä on huoli siitä, että tehostetun hoivan palveluissa asuminen ja elämä saadaan turvalliseksi kaikkina vuorokauden aikoina. Lisäksi myös ihmisen perustarpeiden pitää toteutua riittävän hyvällä tasolla. Mitoituksen tavoite on 0,7, joka tarkoittaa seitsemän hoitajaa kymmentä hoidettavaa kohti. Lisäksi hallituksen valmistelussa on kiinnitetty huomiota hoitajamitoituksen ja tukityön erottamiseen toisistaan. Tukityötä on muun muassa ruuan valmistus ja siivous. Hoitajamitoitus pitää laskea siten, että siihen ei sisällytetä tukityötä.

Viime vuosien aikana tehostettua ympärivuokautista hoivaa on kilpailutettu, ja markkinoille on tullut suuria toimijoita, joilla on pääomasijoittajia ja nopeita tuotto-odotuksia. On hyvä, että asiaan on kiinnitetty huomiota ja vaaditaan laadukasta, pitkäjänteistä ja osaavaa hoivaa.

VTS Ristontalossa Tampereella asumisen palveluita tuotetaan ja kehitetään voittoa tuottamattomasti, yleishyödyllisen ja järjestölähtöisen toiminnan ehdoilla. Hintaneuvotteluissa kuntien kanssa on kuitenkin täytynyt olla tiukkana ja pitää huoli, että pystytään palkkaamaan riittävästi henkilöstöä. Näin on saatu hoitajamitoitus pidettyä hyvänä ja turvattu asumisen arkea. Yksikössä on tehty myös normaaleja viranomaistarkastuksia. Jokaisessa tarkastuskertomuksessa on maininta asianmukaisesta hoitohenkilöstömitoituksesta ja eri henkilöstöllä toteutettuja tukipalveluja on kiitetty.

Tärkeänä johtoajatuksena on huolehtia asukkaan yksilöllisten perusasioiden toimivuudesta jokapäiväisessä arjessa. Lisäksi palvelut tapahtuvat omalla kielellä ja kommunikointitavalla. Kun perusasiat ovat kunnossa, riittää voimavaroja osallistua niihin asioihin, jotka itseä kiinnostavat. Monet käyvät mm. kädentaitopiireissä, osallistuvat keskusteluryhmiin, ulkoilevat ja harrastavat. Iso merkitys on istua samalla tavalla kommunikoivien kanssa yhdessä, vaikka kahvipöydässä. Jokaiselle meistä on tärkeää kuulua joukkoon, tuntea olevansa hyväksytty, sanoa mielipiteensä ja tehdä asioita, jotka ovat itselle merkittäviä.

Risto Hoikkanen, palvelujohtaja ■

Suomen Kuurosokeat ry varautuu koronavirusepidemiaan

Tilaisuuksia perutaan

Kaikki Suomen Kuurosokeat ry:n järjestämät yleisötapahtumat, kurssit ja koulutukset siirretään tai perutaan kunnes Suomen hallitus antaa tarkemmat ohjeet.

13.3. tiedon mukaan tilaisuuksien perumiset ja siirrot tehdään huhtikuun loppuun asti. Kuurosokeiden Toimintakeskuksella järjestettäväksi suunniteltuja kuntoutusjaksoja tai sopekursseja ei toistaiseksi peruta.

Henkilökunta on saanut toimintaohjeet epidemian varalta.

Vierailut

Vierailuista Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Tampereella on sovittava tapauskohtaisesti henkilökunnan kanssa.

Tiedustelut

Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa koskevissa asioissa voi ottaa yhteyttä järjestön työntekijään.

Sairastumista epäillessä

Jos sinulla on koronavirusoireita, tulee ottaa yhteyttä oman kunnan terveydenhuoltoon. ■

Kysely: taksien saatavuus heikentynyt kuljetuspalveluissa

Teksti: Marjatta Puromäki ja Heli Lappalainen

Suomen Kuurosokeat ry:n oikeuksienvalvonnan työryhmä järjesti loppuvuonna 2019 kuljetuspalvelua koskevan asiakaskyselyn. Kysely liittyi 1.7.2018 voimaan tulleeseen liikennepalvelulakiin ja sen vaikutuksiin. Saimme 95 vastausta eri puolelta Suomea. Suuri kiitos kaikille kyselyyn osallistuneille!

Kyselyn vastauksissa tuli esille turvattomuuden tunne ja taksien saatavuuden ongelmat. Kuljetuspalveluissa on kyse yksilöllisen itsenäisen liikkumisen turvaamisesta, joten ongelmat ovat tällä hetkellä kohtuuttomia kuljetuspalvelun käyttäjille.

Noin 50 % vastaajista joutuu odottamaan taksin saapumista vähintään 60 minuuttia. Vastaajista 25 % on kokenut taksin käytössä turvattomuutta. Taksi on jäänyt tulematta muutaman kerran tai useammin 23 %:lla vastaajista. 20 % vastasi, etteivät kuljettajat yleensä opasta turvallisesti autoon tai kohteeseen. Vastauksissa todettiin, että liian pitkä taksin odotusaika vaikeuttaa kotiin pääsyä erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin, eikä kaikilla paikkakunnilla voi tilata taksia tekstiviestillä. 33 % vastaajista on vähentänyt liikkumistaan kuljetuspalveluongelmien vuoksi. Noin 70 % vastaajista pystyy tilaamaan matkansa itsenäisesti ja noin 30 % tarvitsee siihen toisen ihmisen apua. Tilauksista puolet tehdään soittamalla, viidennes tekstiviestillä, viidennes sähköpostilla ja alle 5 % mobiilisovelluksella.

Vammaisten kuljetuspalvelumatkoista säädetään vammaispalvelulaissa, mutta taksien toimintaa säätelee liikennepalvelulaki, joka vaikuttaa siten myös kuljetuspalvelumatkojen järjestämiseen. Nykyhallitus valmistelee lakimuutosta liikennepalvelulakiin. Lakiin tehdään korjauksia mm. taksiliikenteen turvallisuuteen, harmaan talouden torjuntaan, hinnoittelun läpinäkyvyyteen ja taksien saatavuuteen liittyen.

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) käynnisti selvitystyön taksisääntelyn toimivuudesta yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Ministeriö on pyytänyt eri sidosryhmiltä lausuntoja taksisääntelyyn liittyen.

Suomen Kuurosokeat ry:n oikeuksienvalvonnan työryhmä on hyödyntänyt kuljetuspalvelukyselyn tuloksia lausunnossaan LVM:lle. Korostimme mm. erilaisten tilaustapojen tärkeyttä, taksien hintatietojen selkeää merkitsemistä ja kuluttajansuojaa myös julkisen tahon korvaamiin matkoihin. Taksien pitää olla erotettavissa muista ajoneuvoista taksikuvulla. Haja-asutusalueilla tulee turvata taksien saatavuus. Koulutusta tulee edellyttää laajasti kaikilta taksinkuljettajilta, ja sen tulee sisältää esimerkiksi opastustaitoja lähtö- ja määränpäässä. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom järjestää taksinkuljettajien kokeen, jonka vaatimuksia tarkastellaan nyt uudelleen. Suomen Kuurosokeat ry on yhteydessä Traficomiin, kun lausuntokierros tästä kokonaisuudesta alkaa.

Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelumatkojen selvitystyö suhteessa liikennepalvelulakiin jatkuu eri ministeriöiden yhteistyönä. Lakiluonnoksen antamisaikaa eduskunnalle ja lakimuutoksen voimaantuloaikaa ei ole vielä tiedossa. Suomen Kuurosokeat ry seuraa lakimuutosta yhteistyössä aistivammajärjestöjen ja Vammaisfoorumin kanssa.

Kirjoittajat ovat oikeuksienvalvonnan työryhmän jäseniä. ■

Keinoälyn monet kasvot

Teksti: Jaakko Evonen
Kuva: Christina Andersson

Keinoälyn ja robotiikan ala on viime vuosina ollut usein uutisotsikoissa. Keinoäly on herättänyt kiinnostusta, mutta myös huolta.

Eräs alaa tutkiva on tietokirjailija **Cristina Andersson**. Hän kirjoitti vuonna 2012 dosentti **Jari Kaivo-ojan** kanssa BohoBusiness-kirjan, jossa perehdytään robotiikan ja keinoälyn erilaisiin piirteisiin ja kuinka ne vaikuttavat osaltaan ihmisiin ja työhön.

Muuttaa työelämää

Anderssonin mukaan robotit ovat viime aikoina monipuolistuneet. Niitä hyödynnetään esimerkiksi teollisuudessa. Ne ovat lisänneet työhyvinvointia sekä laatua. Myös turvallisuus on osaltaan parantunut.

- Ne ovat tätä nykyä jo turvallisia siten, että ihminen voi olla niiden läheisyydessä ja tehdä niiden kanssa yhteistyötä.

Robotteja käytetään nykyisin monenlaisissa tehtävissä. Andersson luettelee muutamia esimerkkejä.

- Mikro- tai nanokokoisia robotteja voi lähettää purkamaan veritulppia suonien sisälle. Lääkeannostelurobotti auttaa ottamaan lääkkeen ajallaan, ja kuljetusrobotti hoitaa kaikenlaisten asioiden viemisen ja tuomisen sairaaloissa.

Hän huomauttaa, että työelämä muuttuu, ja osa siitä selittyy robottien tulolla. Hän pitää tärkeänä sitä, että ihmiset oppisivat uuden asenteen ja uusia tapoja.

- Arvojen, merkitysten ja eettisten asioiden pohdinta on ajassamme äärimmäisen tärkeää. Tulevaisuuden maailma on juuri sellainen, minkälaiseksi sen yhdessä rakennamme.

Sosiaalisista roboteista apua yksinäisyyteen

Robotit voivat auttaa myös kotona. Anderssonin mukaan monitoimirobotit pystyvät tekemään monia tehtäviä. Tämä mahdollistaa sen, että yhä useampi voi asua pidempään kotona. Roboteista on apua myös yksinäisyyden ehkäisyssä.

- Yksinkertaisimmillaan sosiaalinen robotti löytyy kännykästä, mutta maailmalla kehitetään kovaa vauhtia robotteja, jotka ovat myös fyysisesti läsnä ja pystyvät vaikkapa reagoimaan tunteisiin.

- Suomalais-ruotsalaisessa yhteistyössä syntyvä Mildra-robotti myös auttaa henkilöä löytämään tien pois yksinäisyydestä juuri hänelle sopivaan yhteisöllisyyteen, hän kertoo.

Asenteet murroksessa

Andersonin mukaan yleensä juuri omaiset vastustavat robottien käyttöönottoa kotioloissa.

- Todella usein törmään väärinkäsitykseen, että vanhemmat ihmiset eivät pystyisi omaksumaan digitalisaatiota tai hyödyntämään robotteja. Esimerkiksi oma 85-vuotias äitini on aktiivinen sosiaalisessa mediassa, ja hän hoitaa kaikki pankki-, Kela- ym. asiat verkossa.

Hän kannustaa ihmisiä tutustumaan robotteihin ja digitaalisiin palveluihin.

- Jakakaa tarinoitanne netissä. Kokemukset ja elämäntarinat kiinnostavat. Sitä kautta voi löytyä aivan uusi maailma ihania ihmisiä ja uusia ystäviä! ■

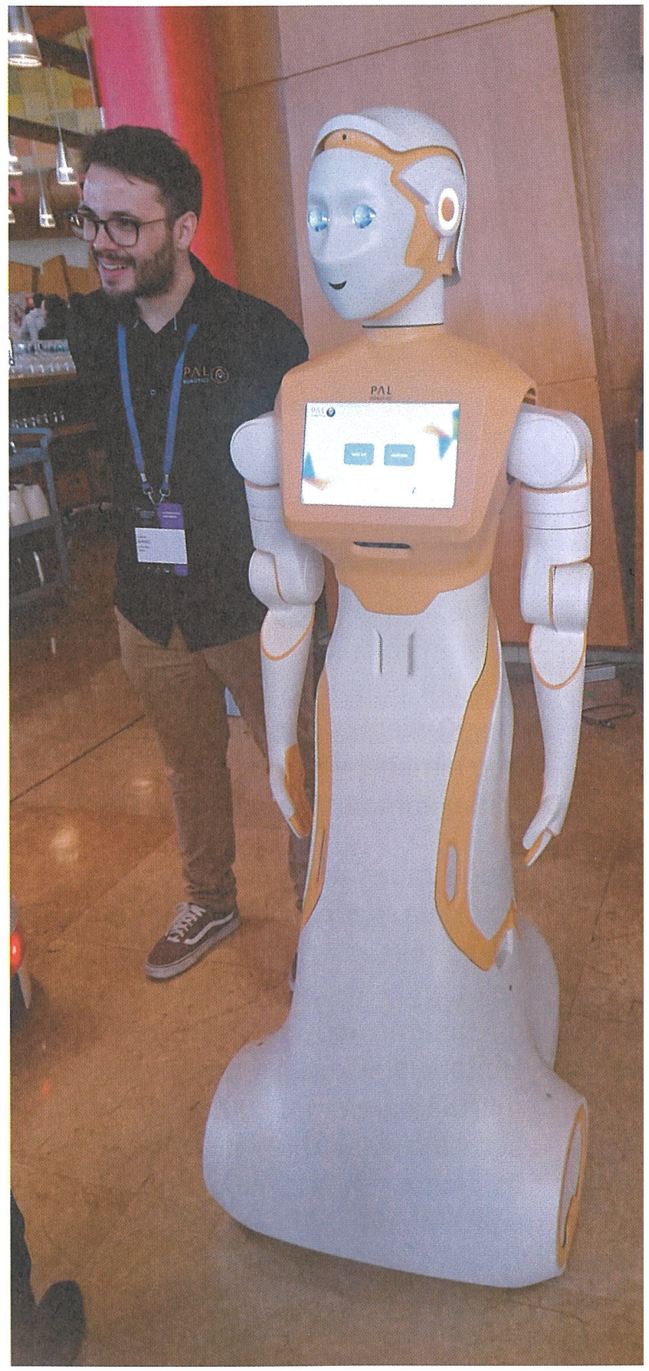

Euroopan robotiikka-alan tapahtuma Malagassa.

Sairaalakansion avulla kohtaamisesta sujuvampaa

Teksti: Heidi Häyrynen
Kuvat: Jaakko Evonen

Kuulonäkövammainen henkilö odottaa lääkärin tapaamista terveysasemalla. Hänen mukanaan piti tulla tulkki, mutta tämä ei päässyt paikalle. Henkilö jännittää nyt tapaamista yksin. Kuulenko, kun lääkäri kutsuu minua nimeltä, vai meneekö vuoroni ohi? Miten kohtaaminen onnistuu?

Muun muassa tällaisessa tilanteessa on apua sairaalakansiosta. Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikaatiopalvelut on kehittänyt kansion sairaalassa tapahtuvien kohtaamisten avuksi. Hoitohenkilökunta voi sen avulla ymmärtää paremmin kuulonäkövammaisen asiakkaan tarpeet. Tavoitteena on asioinnin molemminpuolinen sujuvoittaminen.

- Sairaalakansio on tietokansio käyttäjän omista toiveista tulla kohdatuksi, kommunikaatiotavoista ja erilaisista ohjeistuksista. Kansio voi sisältää ohjeiden lisäksi esimerkiksi mukaan otettavan laminoidun yksisivuisen esittelyn omista toiveista, kuinka kohdata, viittoa/puhua ja kommunikoida esimerkiksi terveysasemalla ja palveluasumisessa, kertoo kommunikaatiotyöntekijä **Sanna Nuutinen**.

Lisätietoa kaksoisaistivammasta

Sairaalakansio on henkilökohtainen, ja se toimii asiakkaan muistin tukena. Kansion voi koota Suomen Kuurosokeat ry:n työntekijä yhdessä asiakkaan kanssa. Sisältö muokataan kuulonäkövammaisen yksilöllisten tarpeiden ja tietojen mukaan. Vaikka kansion nimi viittaa sairaalaan, sitä voi käyttää apuna muissakin kohtaamistilanteissa.

- Halusimme tuoda kansiossa esiin kohtaamisen ja kommunikaation tärkeyden, kun asiakkaalla on kaksoisaistivamma. Kansiosta hyötyvät varmasti kaikki läheiset ja muutkin, jotka hänen kanssaan kommunikoivat, Nuutinen sanoo.

- Kansion tavoitteena on vähentää asiakkaan stressiä, tukea muistia ja antaa tietoa. Voi olla todella turhauttavaa ja uuvuttavaa, jos joutuu kertomaan kaikki asiat moneen kertaan ihmisten vaihtuessa.

Kosketus on yksi kuurosokean kohtaamisen tapa. Vasemmalla Sanna Nuutinen ja oikealla Hilja Niiranen.

Idea sairaalakansioon on lähtenyt kuurosokeilta itseltään. Monilla on arjessa tullut eteen haasteellisia kohtaamistilanteita, ja niihin mietittiin asiakkaiden kanssa ratkaisuja kommunikaatiopalveluissa. Tuloksena syntyi sairaalakansio.

Kansio on nyt kokeilussa kahdeksalla henkilöllä. He ovat eri puolilta Suomea. Kokeilu alkoi helmikuussa 2019. Palautteet ovat olleet tähän mennessä pääosin myönteisiä. Asiakkaat ovat todenneet kohtaamisten helpottuneen. Myös henkilökunta on pitänyt tietopakettia hyödyllisenä. Esimerkiksi uusi avustaja on voinut saada perehdytyksen kansion avulla, tai sairaanhoitajat ovat saaneet ohjeita kommunikaatioon potilaan kanssa.

Tukea vuorovaikutukseen

Maija Kanerva on ottamassa sairaalakansion käyttöön. Hän uskoo kansiosta olevan hyötyä esimerkiksi terveyskeskuksessa asioidessa.

- Terveyskeskuksessa on usein eri lääkäri, ja koin parhaaksi koota yhteenvedon terveystiedoistani, jotta minun ei joka kerta tarvitse aloittaa terveydentilastani kertomista alusta.

- Sairaalakansioni tekeminen on vielä

kesken, mutta ajattelin laittaa sinne tiedon kuulonäkövammastani, muista sairauksistani, lääkitykseni sekä tietoa kommunikaatiosta, hän sanoo.

Myös **Hilja Niiranen** toivoo, että uudesta kansiosta on apua kohtaamisissa. Hänen sairaalakansiostaan löytyy muun muassa oma esittely sekä tietoa kuulon ja näön tilanteesta, käytössä olevista apuvälineistä, kommunikaatiotavoista ja kohtaamisesta.

Niiranen näkee kirkkaassa ja hyvässä valaistuksessa sekä kuulee hiljaisessa ympäristössä sisäkorvaistutteiden, eli implanttien, avulla. Aina implanttien käyttö ei kuitenkaan ole sairaalassa mahdollista. Jos paikalla on monia ihmisiä, voi kuulonäkövammaisena olla vaikea tietää, mitä tapahtuu ja kenelle viesti on suunnattu. Tämä voi aiheuttaa turvattomuuden tunnetta. Hyvässä vuorovaikutuksessa kontaktin ottaminen tapahtuu oikein.

- Ensiksi puhekontakti, olkapäähän kosketus ja minuun katsominen, kun puhuu, Niiranen kertoo.

Lisätietoa sairaalakansiosta saa kommunikaatiopalveluista: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi ■

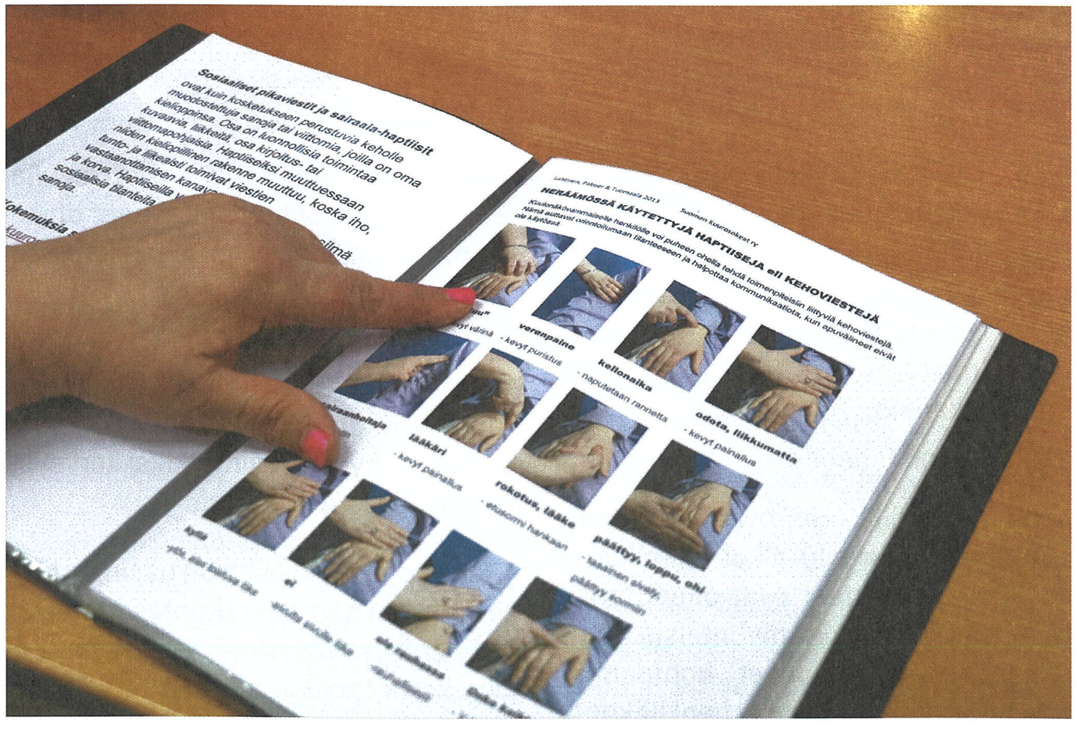

Sairaanhoitajat voivat käyttää kommunikoinnissa esimerkiksi sairaalahaptiisejа.

Koskettelukirjoista tukea tiedonsaantiin

Teksti: Jaakko Evonen
Kuvat: Celia

Koskettelukirjat ovat yksi tapa turvata aistivammaisten tiedonsaantia. Teoksissa voi olla erilaisia tunnusteltavia, värikkäitä materiaaleja sekä pintoja. Niitä on saatavilla Celian kautta.

Celiaan kirjat tulivat ensimmäisen kerran vuonna 1984. Erikoiskirjastovirkailija **Satu Jokisen** mukaan kirjat olivat Hämeen ammatti-instituutti Wetterhoffin oppilaiden tekemiä opinnäytetöitä. Alun perin kirjat olivat tarkoitettu näkövammaisille lapsille, mutta niistä hyötyvät muutkin, kuten esimerkiksi monivammaiset ja kehitysvammaiset lapset.

Celiassa on reilut 1400 koskettelukirjaa. Niiden teemat vaihtelevat loruista ja runoista satuihin.

- Yhä edelleen suurin osa koskettelukirjoista tulee eri oppilaitoksista erilaisina loppu- tai opinnäytetöinä. Myös yksittäiset käsityöharrastajat tekevät kirjoja, kertoo Jokinen.

Nykyisin Celiassa on reilut 1400 koskettelukirjaa. Useimmat kirjoista ovat kankaisia. Kollaasikirjat ovat puolestaan tehty pahvista. Valikoima on laaja. Esimerkkinä mainittakoon ensikirjat sekä pienten lasten kirjat ja esikoululaisten kirjat. Teemat vaihtelevat loruista ja runoista erilaisiin satuihin. Jokisen mukaan kirjojen toteutus vaihtelee kohderyhmittäin.

- Esimerkiksi ensikirjoissa on hyvin vähän tekstiä tai sitä ei ole ollenkaan. Kirjat ovat pieniä kooltaan, ja niissä voi olla pehmeämmät sivut. Pääasia on, että kirjan kuvat tarjoavat erilaisia aistiärsykkeitä ja antavat mahdollisesti virikkeitä silmän ja käden yhteistyön aktivointiin.

Celian kokoelmiin tulee kirjoja vaihtelevasti. Jokisen mukaan kirjoja saadaan 20-45 kappaletta vuodessa. Kirjojen tuottaminen vie oman aikansa.

- Yhden kirjan teko kestää yleensä useamman kuukauden ja useimmiten tekijä tekee vain sen yhden kirjan (esimerkiksi opinnäytetyönä). Koskettelukirjojen hankinta onkin jatkuvaa tekijöiden etsimistä.

Jotta kirjaa voisi mahdollisimman moni lukea, tulisi siinä huomioida selkeys. Myös kuvien tulisi olla selkeitä.

Lisäksi pintojen ja värien tulisi olla hyviä kontrasteiltaan. Toisaalta toteutuksessa voi käyttää hyväksi monipuolisesti erilaisia materiaaleja.

- Ääniä syntyy kirjoihin kiinnitetyillä esineillä, kuten kulkusilla ja vinkupainikkeilla. Osassa kirjoissa on mukana cd-levy. Joissakin kirjoissa on tuoksuja ja hajuaistimuksia tuottavia aineosia. Nämä voivat olla esimerkiksi mausteita leivonta- ja kokkauskirjoissa.

Koskettelukirjojen käytössä on vaihteluita. Jokisen mukaan suosituimpia ovat yhteiset lukuhetket.

- Päiväkodeissa kirjoja luetaan paljon myös ryhmissä. Mukana ovat välillä niin näkevät kuin lukemisesteiset lapset. Näin saadaan kaikki mukaan ja ryhmään hyvä yhteenkuuluvuuden tunne.

Palautetta kirjoista voi antaa Celiaan. Myös kirjojen tekijöihin ollaan yhteydessä, ja heille annetaan tietoa lukijoiden toivomista aiheista.

- Jokaisen kirjalainan mukana kulkee palautelappu, johon voi antaa palautetta ja esimerkiksi aihetoiveita, kertoo Jokinen.

Hän ohjeistaa innokkaita koskettelukirjojen tekijöitä tutustumaan Celian verkkosivuihin. Siellä on vinkkejä kirjojen tekoon. Myös tekijät voivat ottaa häneen yhteyttä, jos kysyttävää tulee mieleen.

Celian koskettelukirjat

Koskettelukirjoja lainataan Celian kautta. Laina-aika on kuusi viikkoa sisältäen postitusajan. Toimitus lähetetään salkussa postitoimipaikkaan. Postimaksut maksaa Celia.

Yhteystiedot: palvelut@celia.fi ja puhelinpalvelu 0295 333 050 (ma-to klo 9-11) ■

Osallistu juhlavuoden kilpailuun

Suomen Kuurosokeat ry täyttää 50 vuotta 2021. Yhdistys avaa kilpailun juhlavuoden logosta ja sloganista.

Piirrä, kuvaa tai muotoile logo, jota käytetään kaikessa juhlavuoteen liittyvässä materiaalissa. Slogan on iskulause, jota käytetään hashtagina ja tekstinä juhlavuoden tuotteissa. Sloganin pitää toimia myös viittomakielellä.

Lähetä kilpailuehdotus sähköpostitse osoitteeseen: viestinta@kuurosokeat.fi. Kirjoita aihekenttään "logokilpailu". Kilpailuehdotuksen voi lähettää myös kirjeellä osoitteeseen keskustoimisto / logokilpailu, Kuurosokeiden Toimintakeskus, Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.

Kilpailu päättyy 31.5.2020. Voittajat julkistetaan Helen Kellerin päivänä 27.6.2020, ja osallistuneet työt ovat päivän aikana esillä.

Pääpalkinto molemmissa kilpailuissa on 100 euron lahjakortti. Henkilökunta ei voi osallistua kilpailuun.

Lisätietoja: viestinta@kuurosokeat.fi tai milla.lindh@kuurosokeat.fi ■

Suomalaiseen työelämään tutustumassa

Teksti: Heidi Häyrynen
Kuva: Sanna Nuutinen

Suomen Kuurosokeat ry:n Helsingin aluetoimistossa on kansainvälinen tunnelma. Syyrialainen **Ahmad Helli** on aloittanut kommunikaatiopalveluissa tutustumisen työelämään. Mukana ovat myös avustaja ja tulkki.

- Olen kuuro ja viittomakielinen. Minulla on myös näkövamma, ja Usher on todettu täällä Suomessa. Oma äidinkieleni on arabia ja arabian viittomakieli. Olen kotoisin Syyriasta, josta pakenimme perheen kanssa Suomeen. Saavuimme ensin Vaasaan 2017 ja muutimme sieltä Vantaalle 2019 talvella. Viihdymme Suomessa hyvin, hän kertoo.

- Opiskelen tällä hetkellä Kuurojen kansanopistossa suomalaista viittomakieltä ja suomen kieltä. Toiveeni olisi oppia Suomessa ainakin taktiilia viittomakieltä, sosiaalisia pikaviestejä ja näkövammaisen liikkumistaitoa valkoisen kepin kanssa sekä muita menetelmiä.

Työelämään tutustumiseen on kuulunut muun muassa materiaalien järjestämistä.

Kommunikaation harjoittelua

Helli halusi tutustua kommunikaatiopalveluiden työtehtäviin Helsingissä, koska ympäristö on hänelle mukava ja tuttu. Tärkeää on myös päästä kommunikoimaan ja oppia uusia tapoja olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

- Riitta (Lahtinen) on hyvä opettaja ja haptiisien käyttö auttaa monissa tilanteissa esimerkiksi silloin, kun avustaja tai tulkki kertoo menevänsä hetkeksi pois ja palaa takaisin. Ja kahvikin on helppo kehoviestinä.

- Tulkki ja avustaja auttavat minua ymmärtämään hankalia suomen kielen sanoja esimerkiksi kirjoittaessa ja lukiessa. Avustaja auttaa tehtävissä ja tulkki kommunikaatiossa. Uskon, että tulevaisuudessa tulkki on mukanani työpaikalla ja avustaja enemmän vapaa-ajalla, hän pohtii.

Ammatti mietinnässä

Työelämään tutustumisen aikana Helli on muun muassa kokeillut, miten haptiisit toimivat kahvin keittämisessä ja kopiohuoneen monitoimilaitetta käyttäessä. Hän on myös hakenut postia sekä auttanut tavaroiden ja esittelymateriaalien järjestämisessä. Lisäksi hän pääsi kokeilemaan kokemuskouluttajan tehtäviä 10.3. Hurrikaani-päivillä Valkeassa Talossa.

- Tuntuu mukavalta oppia paljon uusia asioita, ja työt ovat sujuneet nopeasti.

Helli jatkaa harjoittelun jälkeen opintojaan Kuurojen kansanopistossa. Muuten tulevaisuus on vielä auki.

- Opiskelu kestää kesäkuun alkuun 2021. Sen jälkeen tavoitteeni on opiskella ammatti, jota vielä mietin. Haluan oppia kulkemaan opastuksessa ja valkoisen kepin käyttöä, koska näen huonosti hämärässä liikkuessa. Myös taktiilia viittomakieltä opiskelisin mielelläni lisää. ■

Avustaja kirjoittaa selkään suuraakkosia kirjain kerrallaan. Helli kirjoittaa saman ruudulle.

Kahvinkeittoa.

Museoelämyksiä aistivammaisille

Teksti ja kuva: Heidi Häyrynen

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestöohjaaja **Milla Lindh** tutkii poliisin kenttähaalarin materiaalia ja siihen kuuluvaa virkamerkkiä. Esineet kuuluvat Tampereen Poliisimuseon kosketeltavaan seinään.

Museon tutkija **Juha Vitikainen** kertoo, että seinän nimi "hands-on" tulee siitä, että kaikkia seinässä olevia tavaroita lupa tunnustella. Näitä esineitä on museon kokoelmissa useampi kappale. Yleensä museoesineisiin ei pääse käsiksi, vaan ne ovat valolta ja kosketuksilta suojassa. Ne ovat niin sanotusti "hands-off".

Lindhin mielestä kosketeltavat esineet ovat erinomainen ajatus. Näkövammainen saa niiden avulla näyttelyyn ihan uuden ulottuvuuden. Tavaroita voi tunnustella rauhassa, ja myös seinän kontrasti auttaa näkemisessä.

- Vaalea erottuu hyvin tummanpunaisesta taustasta, hän kehuu.

Lupa tutkia ja kokeilla

Poliisimuseo teki vuonna 2019 tiloissaan muutostöitä. Perusnäyttely vaihdettiin uuteen. Myös muita uudistuksia on tiedossa, sillä Poliisimuseon tavoitteena on tänä vuonna esteettömyyden ja saavutettavuuden lisääminen. Erityisryhmille, kuten kuulo- ja näkövammaisille, halutaan näyttelyyn lisää elämyksiä ja koettavaa. Museo on hakenut ideoita ulkomaisista näyttelyistä, ja konsultoinut asiassa myös Suomen Kuurosokeat ry:tä.

- Haluamme tehdä matalaksi kynnyksen tulla museoon. Toivomme, että mahdollisimman monet ryhmät tulevat vierailulle. Kaikille ei ole tarjota aivan kaikkea, mutta jokaiselle löytyy jotain. Pyrimme tarjoamaan elämyksiä, vaikka olisi aistirajoite, tutkija **Maritta Jokiniemi** sanoo.

Poliisimuseossa huomioidaan saavutettavuus ja esteettömyys eri tavoin. Juha Vitikainen kertoo, että erityyppiset tilat on museossa erotettu selkeästi toisistaan. Aulan jälkeen löytyy ensin poliisista kertova perusnäyttely, sitten vaihtuvat erikoisnäyttelyt ja lopuksi toiminnallinen tila, eli TOTI-tila.

TOTI-tila tarjoaa tekemistä eri käyttäjäryhmille. Tällä hetkellä tilassa sijaitsevat muun muassa lasten poliisikamari Pokela, virtuaalinen partioajopeli, rikospaikkapeli, Kino ja peliluola. Tilasta löytyy myös partioauto, jonka sisälle pääsee tutustumaan. Lisäksi esillä on osa poliisikoulutusta käsittelevää näyttelyä.

Museon toiminnallisesta tilasta kehitetään nyt myös erityisryhmille sopivaa. TOTI-tilassa on poliisin varusteita tutkittavaksi. Lisäksi suunnitteilla on saavutettava peli näkövammaisille ja sokeille. Tarjontaa pyritään lisäämään vähitellen.

Opasteita ja selkotekstejä

Poliisimuseo on liikkumisesteetön. Tiloissa voi liikkua vapaasti opas-, avustaja tai kuulokoiran kanssa. Suunnitelmissa on myös lisätä näkövammaisten kulkua helpottavia opasteita, sekä pistekirjoitus- ja selkotekstejä.

- Meille on tulossa ääniopastus, ja olemme miettineet opastetarroja. Ajatus on, että ääni ja opasteet synkkaisivat yhteen, Jokiniemi kuvaa.

TOTI-tilassa on pyritty hyvään äänenhallintaan. Melua vaimentavat muun muassa lattiamatot, kankaat ja kattoakustiikkalevyt. Tämä parantaa kuulovammaisten kuulemista.

- Kun tilat akustoidaan hyvin, ne eivät kaiu, Juha Vitikainen kertoo.

Poliisimuseon erityisryhmille suunnattuihin elämyksiin pääsee tutustumaan vähitellen kevään ja kesän aikana. Museoon on vapaa pääsy. ■

Poliisimuseo kehittää näyttelyä erityisryhmille sopivaksi. Esimerkiksi kuvassa näkyvää kenttähaalaria voi tunnustella.

Kirja sankarivainajien muistamisesta kansallisarkistoon

Teksti: Milla Lindh
Kuva: Minna Tihinen

Hämeenlinnalainen **Esa Jaatinen** sai idean sankarivainajien muistamiseksi kesällä 2017: olisi upea ele asettaa sankarihaudoille havuseppele itsenäisyyspäivänä, kun Suomi täyttää 100 vuotta.

Sankarihautoja Suomessa on noin 95 000, ja seppeletalkoot eri puolilla Suomea alkoivat lokakuussa. Niitä ei voitu aikaisemmin aloittaa, etteivät seppeleet kuivahtaisi ennen itsenäisyyspäivää.

Myös kuurosokeat ottivat osaa talkoisiin: seppeleet tehtiin Lamminpään hautausmaan sankarihaudoille. Siellä on 38 sankarihautaa, jotka kaikki saivat seppeleen 6.12.2017.

Jaatinen kokosi seppeletalkoista kirjan. Se on käsinsidottu ja sisältää lehtileikkeitä, valokuvia, sähköposteja ja seppeleitä sitoneiden ihmisten nimiä.

Esa Jaatinen kokosi sankarivainajien muistamiseksi seppeletalkoista kirjan. Kuurosokeat osallistuivat seppeleiden tekoon. Vasemmalla järjestöohjaaja Milla Lindh.

13.3.2020 on talvisodan päättymisestä kulunut 80 vuotta, ja Jaatinen lahjoittaa kirjan kansallisarkistoon. ■

Kuurosokeiden kerhot

Tampereen kerho PERUTTU

Tampereen kuurosokeiden kerho kokoontuu ti 28.4. klo 13-16 Kuurosokeiden Toimintakeskuksella, VTS Ristontalon 1. kerroksen monitoimitilassa. Vieraana Susanna Hannu. Aiheena opaskoirat.

Oulun kerho PERUTTU

Oulun kuurosokeiden kerho ti 7.4 klo 13-16. Os. Koskitie 19 A1, Oulu. Vieraana hallituksen puheenjohtaja Tuula Hartikainen. Kuulumisia Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksesta, yhdistyksestä ym. Välissä taukojumppaa.

Lahden kerho PERUTTU

Lahden kuurosokeiden kerho 15.4. klo 10-13. Puistokatu 9, Lahti. Aiheena kommunikaatio. Vieraana Sanna Nuutinen kommunikaatiopalveluista. Hän kertoo työstään sekä kokemuksiaan kommunikaatiosta ja pikaviesteistä. Kahvitarjoilu 2,50 e. Tilaa tarvittaessa tulkki.

Ilmoittaudu kahvitarjoilun vuoksi pe 10.4. mennessä: irja.rajala@gmail.com, puh. 046 5468 298.

Porin kerho PERUTTU

Satakunnan kuurosokeiden kerho pidetään 8.4. klo 12-15. Ohjelmassa keilailua Porin keilahallilla. Osoite: Puinnintie 4, Pori. Saapuminen paikalle klo 11.45. Keilausaika alkaa klo 12.00.

Ilmoita tulostasi ja myös tulkkisi 28.3. mennessä. Lisätietoa Sainilta: 0400 532 413 tai saini.lepisto@gmail.com.

Leirit

Kuurosokeiden keilaleiri

Leiri järjestetään 25.-28.5. Kuortaneen Urheiluopistolla. Os. Opistotie 1, Kuortane. Tapahtuman järjestää Kuurosokeat Keilailijat (KSK). Vetäjät: Esko Jäntti ja Piritta Maja.

Hinta: 207 e + matkat. Sisältää majoituksen, ruokailut, keilailun ja valmennuksen. Maksut maksetaan Urheiluopistolle saapumisen yhteydessä. Sitovat ilmoittautumiset ma 4.5. mennessä: esko.jantti@pp2.inet.fi

Kuurosokeat Keilailijat (KSK) kerhon vuosikokous pidetään ma 25.5. klo 18:30 alkaen.

Ohjelma valmistuu huhtikuun alkupuolella. Lisätiedot: esko.jantti@pp2.inet.fi tai 0400 646 436.

Tapahtumat

Kuulon ja näön päivä

Tapahtuma pidetään Tampereella ma 4.5. klo 12-16. Paikkana Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymän Näsin sali, Seurakuntien talon 2. krs, Näsilinnankatu 26. Täsmätietoa kuulosta ja näöstä, apuvälineistä ja vertaistuesta!

Kommunikaatiopiiri

Tervetuloa kevät! La 9.5. klo 15-17. Tikkurilan teatteri, osoite Monitoimikeskus Lumo, Urpiaisentie 14, Vantaa.

Kevätsirkus 2020 -näytös on Tikkurilan teatteri- ja sirkuskoulun opiskelijoiden tuotantoa. Harjoitellaan ja kokeillaan, miten teatteria voi kokea eri menetelmien avulla. Liput 10 e / henkilö maksetaan paikan päällä. Yksi tulkki/avustaja pääsee asiakkaan kanssa ilmaislipulla. Alustava varaus tehty 30 hengen ryhmälle. Ei yleistulkkausta.

Huom! Huhtikuussa ja 6.5 ei kommunikaatiopiiriä. Vetäjänä kommunikaatiotyöntekijä Sanna Nuutinen. Sitova ilmoittautuminen 15.4. mennessä sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi

Viittomakieli ja implantti

Aika ja paikka: 12.-13.6. Iiris-keskus. Os. Marjaniementie 74, Helsinki. Keskustellaan ja vaihdetaan kokemuksia yhdessä siitä, mitä sisäkorvaistute on tuonut arkeen ja miten se ehkä on muuttanut, vai onko mikään muuttunut. Pe klo 16.30-21 ja la klo 9-16 aikana ohjelmaan mahtuu sopivasti virkistystä, vertaistukea ja vierailijoita, jotka puhuvat mielenkiintoisista aiheista. Ei yleistulkkausta. Vinkki! Majoitusta voi varata Iiriksestä hintaan 65 e / 1hh ja 82 e / 2hh. Varaukset: seija.viitanen@nkl.fi. Majoitus ja matkat ovat jokaisen omavastuu.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset 15.5. mennessä: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi ja tekstiviestit 044 738 0191.

Nuorten tapahtuma Luonnollisesti - Luonto ja me

Aika ja paikka: 30.7.-2.8. Ylöjärvi, Loma- ja Kurssikeskus Koivupuisto

Kenelle: 18-40-vuotiaille kuulonäkövammaisille ja kuurosokeille

Yhteiskuljetus to 30.7. Tampereen rautatieasemalta Koivupuistoon ja paluu asemalle sunnuntaina 2.8. Alustava ohjelma: islanninhevosiin tutustumista, rantasauna ja upea järvi, luontokokemuksia ja yhteisötaideteos! Vertaistukea ja -kokemuksia upeassa maisemassa. Tapahtuman omavastuu on 50 e.

Sitovat ilmoittautumiset 2.5. mennessä järjestöohjaaja Milla Lindhille: milla.lindh@kuurosokeat.fi tai 040 774 9207. Ilmoittautuessa kerro nimesi ja ruokavaliosi. Tarkka ohjelma lähetetään ilmoittautuneille toukokuussa.

Suurleiri 2020

Aika ja paikka: 3.-7.8. Metsäkartanon nuorisokeskus, Rautavaara

Leiri on tarkoitettu kaikille 13-17-vuotiaille kuulovammaisille, kuuroille ja kuurosokeille nuorille. Tapahtuma järjestetään ensimmäistä kertaa ikinä! Myös sisaruksille osallistuminen mahdollista. Järjestäjinä kuulo- ja viittomakielialan järjestöt. Lisätietoja taneli.ojala@kuuloliitto.fi ja juha.vahtera@kuurojenliitto.fi. Ilmoittautuminen Kuurojen Liiton verkkosivuilla.

Euroopan Kuurosokeiden Liiton tapahtuma

Euroopan Kuurosokeiden Liitto (EDbU) järjestää Kroatian Zagrebissa seuraavat toukokuussa tapahtumat: seitsemäs EDbU:n yleiskokous 19.-20.5., neljäs EDbU-konferenssi teemalla "Suunniteltu Euroopan kuurosokeille naisille" 20.5., kolmas kuurosokeiden nuorten foorumi 21.5. ja ensimmäinen kuurosokeiden ikääntyneiden foorumi 21.5.

Majoitus- ja kokouspaikkana on Hotelli Panorama Zagreb. Osoite: Trg Krešimira Ćosića 9, 10000, Zagreb, Croatia. Osallistujien tulee tehdä varaukset hotellin verkkosivujen kautta: www.panorama-zagreb.com. Varaamisvaiheessa syötä alennuskoodi "DODIR2020", jotta saat majoituksen edullisemmalla hinnalla: 1 hh 89,00 e ja 2 hh 99,00 e.

Kaikkien osallistujien, tulkkien, avustajien tulee täyttää ilmoittautumislomake EDbU:n verkkosivuilla: www.edbu.eu. Osallistumismaksu kaikille kokouspäiville on yhteensä 140 e / hlö, mikäli maksu hoidetaan 31.3.2020 mennessä. Vaihtoehtoisesti voi maksaa päiväkohtaisesti 70 e / kokouspäivä (19.-20.5.) ja/tai 20 e viimeiseltä kokouspäivältä 21.5. Ilmoittautuminen rekisteröidään vasta osallistumismaksun suorittamisen jälkeen. Maksuvahvistus sähköpostitse: conference@dodir.hr. Mikäli ilmoittautuu 31.3. jälkeen, on maksu kaikilta kokouspäiviltä 160 e / henkilö.

Bussikuljetus lentokentältä Zagrebin keskustaan "Pleso prijevoz". Reitti kulkee lentokentän ja Zagrebin linja-autoaseman välillä. Hinta yhteen suuntaan on 30 HRK (n. 4 e). Huom! Vain käteinen.

Konferenssin viralliset kielet ovat kroatia ja englanti. EDbU järjestää

simultaanitulkkauksen viittomakielellä (kansainvälinen viittomakieli ja kroatia) sekä puhuttuna (kroatia ja englanti). Lisätietoa saa yhteyshenkilöltä: Karla Silić, kansainvälisen yhteistyön koordinaattori, +385 91 3821923, conference@dodir.hr

Kuurosokeiden shakin SM-kisat

Aika ja paikka: 8.-10.5. Kuurosokeiden Toimintakeskuksen VTS Ristontalo. Os. Valtaraitti 9, Tampere. Turnauksen järjestää kuurosokeiden shakkikerho. Ohjelma alkaa pe 8.5. klo 15.30 saapumisella Toimintakeskukselle ja päättyy su 10.5. klo 17 mennessä. Tarvittaessa voi majoittua Toimintakeskuksella. Majoitus kaksi yötä 80 e, sisältäen aamupalan. Ruokailut Ristontalossa maksavat 41 e, sisältäen kaksi päivällistä (pe-la), kaksi lounasta (la-su) ja kahvipullan (la). Iltapalat (pe-la) majoittujille 12 e.

Ilmoittautumiset pe 3.4. klo 12 mennessä kerhonvetäjälle Aarne Pirkolalle: aarnepi88@gmail.com, tekstiviestit 045 619 0685. Häneltä saa lisätietoja ja tarkemman ohjelman. Kerro ilmoittautuessasi yhteystiedot, majoitustarve, ruokailut mahdollisine erityisruokavalioineen. Shakkilautaa voi lainata Toimintakeskukselta. Ei yleistulkkausta. Tilaa tarvittaessa oma tulkki.

Sopeutumisvalmennuskurssit

Tasapainoa parisuhteeseen

Aika ja paikka: 21.-24.5. Erätupa, Tuulantie 34, Eräjärvi. Yöpymiset ja ruokailut Majatalo Eerolassa. Kohderyhmä: työikäiset aikuiset kuulonäkövammaiset ja heidän kumppaninsa. Kurssille otetaan 6–8 paria.

Kurssi ja täysihoito ovat kurssilaisille maksuttomia. Matkakulujen omavastuu Kelan omavastuun mukaan: 25 e / suunta, menopaluu 50 e. Hakemukset 17.4. mennessä: Suomen Kuurosokeat ry, Taru Kaaja, Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere tai taru.kaaja@kuurosokeat.fi. Lisätietoja: 040 183 1618 ja sähköpostitse.

Helsingin Toimintapäivät

Kuntopiiri PERUTTU

To 2.4, 16.4. ja 23.4. klo 13-16 Iiris, 2. krs. Marjaniementie 74, Helsinki. Ohjaajana Jaana Marttila. Kuntoharjoittelua, vesijumppaa, uintia ja sauna. Paikalla kaksi yleistulkkia. Oma pyyhe mukaan. Huom! To 9.4. ja 30.4. ei kuntopiiriä.

Mielen hyvinvointipäivä PERUTTU

Ke 15.4. klo 9-16 Iiris, Helsingin aluetoimisto, 4. krs. Opimme, mitä mielenterveys tarkoittaa ja miten pidämme huolta omasta mielen hyvinvoinnistamme! Toimintapäivät tarjoaa aamu- ja iltapäiväkahvit. Lounas omakustanteinen. Vetäjinä Kuurojen Palvelusäätiö sr:n Passi-ohjelmasta Johanna Lajunen ja Maria Kursi. Mukana ohjaaja Anita Palo ja palveluasiantuntija Heli Lappalainen. Paikalla kaksi yleistulkkia. Induktio. Ilmoittaudu viimeistään 8.4. Anitalle tai Helille: heli.lappalainen@kuurosokeat.fi, 040 553 9069.

Kauneuspäivä ja Oriflamen esittely PERUTTU

La 18.4. klo 9-20 Iiris, Helsingin aluetoimisto, 4. krs. Jalkahoitoa, hierontaa, tukan leikkausta yms. Oriflamen esittely klo 11-16. Hoidot ja hinnat sähköpostista. Paikalla kaksi yleistulkkia. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Kahvitarjoilu (1 e). Omat eväät mukaan. Ilmoittaudu Anitalle 20.–31.3. aikana.

Libanonilainen ravintola Mezame PERUTTU

Ke 22.4. klo 16-20 Kamppi, Lönnrotinkatu 14, Helsinki. Ruokailut omakustanteisia. Ei yleistulkkausta. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään to 16.4.

Pannu kuumana PERUTTU

To 23.4. klo 10-12 Helsingin aluetoimisto, 4. krs. Yhdessäoloa, keskustelua, kahvittelua. Paikalla ohjaaja Anita Palo ja palveluasiantuntija Heli Lappalainen. Vieraana ICT-asiantuntija Kimmo Rouvinen. Oma laite mukaan. Kahvitarjoilu (1 e). Ei yleistulkkausta. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Ruokailu omakustanteisesti Iiriksen ravintolassa ja mahdollisuus jatkaa kuntopiiriin.

Vappupippalot PERUTTU

To 30.4. klo 13-16 Iiris, Helsingin aluetoimisto. Mukavaa yhdessäoloa vappusiman ja munkin merkeissä. Tietovisa ja ohjelmaa. Kahvitarjoilu (1 e). Paikalla kaksi yleistulkkia. Sitova ilmoittautuminen viimeistään ma 20.4. Anitalle. Yhteystiedot: anita.palo@kuurosokeat.fi, tekstiviestit/WhatsApp 040 837 7896. Ohjaaja Anita Palo on vuosi- ja pääsiäislomalla ke-ma 1.-13.4.

Sekalaista

Huhtikuun Tuntosarvi

Ilmoitukset lehteen ke 1.4. klo 12 mennessä: viestinta@kuurosokeat.fi ■